

[Tove Jørgensen]

sessituationen, og det er vigtigt, at hun ikke diskrimineres med hensyn til anciennitet, advancement eller pensionstildeling som følge af rollen som moder. Det er endvidere en betingelse, at der, den dag hun begynder igen, er sikkerhed for opnåelse af en daginstitutionsplads. Hvis der skal opnås reel ligestilling, er disse krav uomgængelige.

Endelig skal jeg tilføje: det nytter jo ikke så meget, at man, når vi taler om pensionsreform, ser med bekymring på pensionisternes stigende andel af befolkningen, men ikke samtidig ser på, at det også gælder om at udnytte og benytte de ressourcer, der ligger i den kvindelige arbejdskraft. Disse ressourcer kan opveje væksten af pensionsandelen, hvis samfundet vil, og samtidig skal man heller ikke være blind for, at et faldende fødselstal kan blive følgen af at undlade at sikre småbørnsfamilierne. Det kan i sidste ende betyde større tab for samfundet end de øjeblikkelige udgifter til en hensigtsmæssig barselhvileordning.

Med andre ord: det er en form for investering med et givtigt udbytte – for at snakke et sprog, som selv mennesker, der skal have alt omsat til økonomi, kan forstå.

Så vil jeg godt lige komme ind på nogle af de bemærkninger, andre ordførere har gjort, hvis det kan nås.

Tre ordførere har stillet spørgsmål om de selvstændige, og det har jeg svaret på; det er med i forslaget.

Der har også været nævnt nogle problemer med hensyn til tilknytningen til arbejdsmarkedet. Vi er godt klar over, at det ikke dækkes af det forslag, og at det er et spørgsmål, der også vedrører arbejdsmarkedets parter, men vi kan ikke være blinde for, at vi lever i et kapitalistisk samfund, hvor alt ikke ordnes i folketetinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-

tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til lov om oprettelse af sociale forbrugerråd [af Alice Hedegaard (DR) m. fl.].
(Lovforslag nr. L 153. Fremsat 13/1 78).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Allerede i forbindelse med behandlingen af bistandslovsforslaget blev der fra folketingets socialudvalg stillet spørgsmål om oprettelse af sociale forbrugerråd. Dengang tog min forgænger på socialministerposten, hr. Jacob Sørensen, afstand fra tanken om at pålægge de kommunale organer en pligt til at samarbejde med lokale forbrugerorganisationer og henviste i den forbindelse til, at ansvaret for forvaltningen på det sociale område er placeret hos de folkevalgte organer, nemlig kommunalbestyrelsen og det sociale udvalg, og at det derfor må være disse organer, der selvstændigt beslutter, i hvilket omfang man ønsker et samarbejde med forbrugerne.

Socialministeriet henviste dengang endvidere efter at have hørt indenrigsministeriet til de problemer, der ville kunne opstå med hensyn til afgrænsningen af såvel persongrupper som saglige områder. Resultatet blev herefter, at folketingets socialudvalg i sin betænkning om bistandslovsforslaget henstillede til socialministeren, at kommunerne i et cirkulære blev gjort opmærksomme på mulighederne for at etablere forbrugerrepræsentation.

I overensstemmelse hermed blev det i socialministeriets cirkulære om bistandslovens almindelige bestemmelser udtrykkelig nævnt, at der er mulighed for at etablere forbrugerrepræsentation, i det omfang den enkelte kommunalbestyrelse finder det ønskeligt eller nødvendigt. Det er fremhævet i cirkulæret, at forbrugerrådet skal være rådgivende og ikke kan inddrages i behandlingen af sager om bestemte personer.

[Socialministeren]

I forbindelse med det foreliggende lovfor-
slag vil jeg gerne præcisere, at ansvaret for
den sociale forvaltning i kommunerne efter
bistandsloven og den sociale styrelseslov stadi-
g er placeret hos de folkevalgte kommunale
organer, og jeg kan godt være bange for,
at den foreslåede høringspligt i nogen grad
vil kunne forflygtige dette ansvar.

Samtidig vil jeg gerne pege på de afgræns-
ningsproblemer, som forslaget indebærer. I
forslagets § 4 er det nævnt, at forbrugerrådet
skal høres i spørgsmål af mere generel eller
principiel karakter, men hvilke spørgsmål er
så generelle og principielle, at de er omfattet
af høringspligten, og hvem bestemmer, hvilke
spørgsmål der omfattes af denne pligt? Det
må vel i sidste ende, også efter det forelig-
gende forslag, være kommunalbestyrelsen,
der træffer beslutning om omfanget af sam-
arbejdet, og dermed bygger også dette forslag
i virkeligheden på frivillighedens princip.

I forslagets § 2 er omtalt sammensætning-
en af forbrugerrådet. Der er i bemærkning-
erne til denne bestemmelse nævnt eksem-
pler på relevante organisationer. Så vidt jeg
har forstået forslagets § 3, beror også udvæl-
gelsen af de persongrupper, der må antages
at have et rimeligt krav på repræsentation, i
et vist omfang på kommunalbestyrelsens
skøn. Hvis kommunalbestyrelsen skønner, at
mere end 9 organisationer har dette rimelige
krav på repræsentation, henvises organisatio-
nerne til i fællesskab at vælge 9 repræsentan-
ter. Hvordan har man tænkt sig at løse pro-
blemet, hvis organisationerne ikke kan blive
enige om denne udvælgelse? I videste for-
stand vil samtlige kommunens borgere vel
kunne siges at være brugere af det sociale
system, og hvad ville da være mere naturligt
end at betragte de kommunale organer, der
jo er valgt af kommunens borgere, som for-
brugerrepræsentation?

Jeg kan i den forbindelse nævne, at der i
det forslag, som var til første behandling i
sidste uge, om ændring af bistandsloven
m. fl. love i forbindelse med udlægning af
særforsorgen, er foreslået indført en bestem-
melse i den sociale styrelseslov, der giver so-
cialministeren mulighed for at fastsætte ret-
ningslinjer for oprettelse af rådgivende for-
brugerorganer i amtet efter forhandling med
de kommunale organisationer og De samvir-
kende Invalideorganisationer.

Der er dog her tale om helt anderledes
afgrænsede persongrupper, nemlig handicap-
organisationerne, og samtidig er det menin-
gen, at retningslinjerne for samarbejdet skal
udarbejdes efter grundige overvejelser, f. eks.
omkring problemerne om afgrænsningen af
det saglige område.

Endelig vil jeg gerne lige pege på, at bi-
standsloven og de tilhørende cirkulærer i
forvejen indeholder bestemmelser om en for-
brugerrepræsentation, f. eks. i form af bebo-
erråd på plejehjem og forældrerepræsentati-
on i daginstitutioner for børn.

På denne baggrund finder jeg det rimeligt
at afvente erfaringerne fra de forbrugerråd,
der efter de eksisterende regler allerede er
eller er ved at blive etableret rundt om i lan-
det, samt erfaringerne fra de forbrugerråd,
der tænkes etableret i forbindelse med sær-
forsorgens udlægning. Jeg kan derfor ikke på
nuværende tidspunkt tilslutte mig forslaget i
den foreliggende form.

Tove Frederiksen (S):

Jeg kan dele forslagsstillernes ønske om,
at bistandsloven skal fungere godt for sam-
fundet og for den enkelte borger. Sandheden
om den ting er, at det gør den stort set også.
Dette lovforslag, der går ud på at oprette
sociale forbrugerråd, er tilsyneladende ment
som en stramning af en bestemmelse, man
allerede har om, at en bredere kreds af for-
brugerrepræsentanter kan inddrages til sam-
men med socialudvalget at drøfte spørgsmål
af generel eller principiel karakter. Hvis for-
slaget skulle følges med nedsættelse af en
fast gruppe på 9 medlemmer, vil det sikkert
komme til at virke højst forskelligt de enkelte
steder, i nogle tilfælde som et underudvalg af
socialudvalget, hvor ansvarsfordelingen let
kunne blive vanskelig at placere. De 9 perso-
ner kan være et vilkårligt tal, men hvis flere
end 9 organisationer ønsker at deltage, kan
det blive vanskeligt at afgøre, hvilke der er
mest berettigede til at være med, og svært at
finde ud af, hvem der skal træffe afgørelsen.

I dag er der mulighed for at høre forbru-
gerrepræsentanter i enkelte spørgsmål, hvis
en kommunalbestyrelse eller et socialudvalg
har behov for det. Samtidig er man mange
steder i gang med at etablere et eller flere
forbrugerråd efter de eksisterende regler, af-

[Tove Frederiksen]

passet efter forholdene og de behov, der er de forskellige steder.

Det vil være rimeligt at afvente erfaringerne fra det bestående, som allerede er etableret, inden nye forslag bringes frem, og på den baggrund må jeg afvise lovforslaget på socialdemokratiets vegne.

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg forstår ikke rigtig, at dette forslag fra Danmarks retsforbund i det hele taget er fremsat som lovforslag, da socialudvalget som nævnt har muligheder for at oprette forbrugerråd.

Socialudvalgene har jo særlige beføjelser og kan dermed også vurdere de forskellige sager, men oprettelsen af forbrugerråd som de her foreslåede kan godt betyde, at socialudvalgene vil komme til at arbejde tungt. Jeg mener ikke, det er helt rimeligt, at organisationer og foreninger skal inddrages i deres beslutningsproces. Der har før været klaget over, at sagsbehandlingen i kommunerne går for træt, og jeg er bange for, at en gennemførelse af det, der her er foreslået, ville kunne føre denne træghed.

I bemærkningerne henvises til, at der har været 598 klager til et amtsankenævn. Jeg tror ikke, forbrugerrådene ville komme til at arbejde med ret mange af den slags sager, der behandles i de sociale ankenævne – det er helt andre personlige sager, der behandles dér – og derfor ville vi heller ikke få nedsat antallet af klager til de sociale ankenævne.

Nu skal vi gøre os klart, at bistandsloven er gennemført i de glade 1960'ere. Det var dengang, vi havde en lille arbejdsløshed og sådan set levede over evne. Dengang troede vi nok ikke, vi ville komme i den situation, vi vitterlig er kommet i i økonomisk henseende. Det er meget nødvendigt, at man i socialudvalget vurderer i hvert enkelt tilfælde, hvad der skal gives bistand til, og hvad der skal investeres i eller udbygges. Derfor er det også nødvendigt at tage hensyn til de ressourcer, der er til rådighed for den sociale omsorg.

Det skal ligge helt klart, at fremskridtspartiet er meget, meget interesseret i, at den store sociale trykthed bevares, men der er en lang række ting, vi kan bruge pengene langt bedre til, end vi gør i forvejen. En gennemførelse af dette lovforslag ville i hvert fald

ikke gøre det bedre, ved at der oprettes et nyt organ, som skal høres i hvert enkelt tilfælde. Det ville hæmme arbejdet og derfor ikke være rimeligt.

Så er der en anden side af sagen, nemlig at der er mulighed for at udskifte de medlemmer, der sidder i socialudvalget, hvert fjerde år, hvis man er utilfreds med dem. Det står sådan set lige for; der er altså mulighed for at få dem skiftet ud, hvis der er nogen utilfredshed på dette område.

Noget andet, som heller ikke er omtalt i bemærkningerne, er spørgsmålet om, hvorvidt medlemmerne af det foreslåede udvalg skal lønnes eller de skal gøre arbejdet uden betaling. Det er en af de ting, vi skal have afklaret under udvalgsarbejdet.

Fremskridtspartiet kan altså ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse, da vi mener, der er muligheder for i cirkulæret af 15. august 1975 for de kommuner, der ønsker det, at etablere forbrugerråd.

Holm (V):

Det foreliggende lovforslag om sociale forbrugerråd betyder en begrænsning af det kommunale selvstyre. Der er allerede i dag hjemmel til at oprette sociale forbrugerråd; en kommunalbestyrelse kan, når den finder det fornødent, lade disse oprette.

Venstre anser derfor forslaget som et overflødig pålæg fra centralt hold over for de nærdemokratiske myndigheder, der som nævnt af socialministeren har ansvaret for forvaltningen af sociallovgivningen; og at give organiserede interesser en særlig indflydelse er tillige uliberal.

Venstre afviser lovforslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Retsforbundets lovforslag om oprettelse af sociale forbrugerråd kan vi fra det konservative folkeparti ikke støtte. Vi vil ikke medvirke til at pålægge kommunerne, at de skal oprette forbrugerråd; hvor det er sket, og hvor det i fremtiden vil ske, vil vi ikke modsætte os det.

Hvis man ville pålægge kommunerne at oprette forbrugerråd, ville disse meget nemt udarte til at blive pressionsgrupper, og det kan vi ikke medvirke til. Vi mener, det er de folkevalgte i kommunalbestyrelsen og speci-

[Karen Thurøe Hansen]

elt i det sociale udvalg, der skal være den afgørende instans.

Vi kan som sagt ikke medvirke til lovforslaget.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Man har i den sidste tid efterlyst oprettelse af sociale forbrugerråd i de områder, der ikke har gjort det endnu. Som der står i loven, kan man oprette dem. Jeg har erfaringer fra Gladsaxe kommune vedrørende forbrugerråd, og det er ikke så lyse ting, vi er kommet frem til endnu derude; måske har vi ikke fundet den rigtige form. Det er ret stort, idet samtlige organisationer er berettigede til at sidde i det; jeg tror, der er et par og tyve organisationer. Desforuden har vi forskellige sociale forbrugergrupper, som er høringsberettigede sammen med dette forbrugerorgan. Møderne har indtil nu formet sig som en form for aftenskole, hvor vi fra kommunens side forsøger at forklare forbrugerrådet, hvordan en kommune fungerer, hvordan bistandsloven fungerer, hvad den indeholder, og hvad de eventuelt kan få indflydelse på. Det kan aldrig nogen sinde blive til nogen form for pression, for forbrugerrådet har ifølge cirkulæret slet ingen indflydelse. Tværtimod synes jeg, det er en nærdemokratisk narresut, der bruger en tid, som ikke skulle have været brugt på denne måde. Som det går for sig nu, er det slet ikke nogen god idé, og jeg kan ikke støtte, at det skal være permanent. Man må finde en form nu dér, hvor det er nødvendigt i de forskellige kommuner – der er jo uhyre stor forskel på, hvor åbne kommuner er – men i åbne kommuner, hvor man har et godt samarbejde med borgerne og borgerne får lov til at blive høringsberettigede i sager, der vedrører netop deres område, vil et socialt forbrugerråd ikke ændre noget med hensyn til det, man med en forslidit frase kalder nærdemokrati.

Ebba Strange (SF):

Da den sociale bistandslov i sin tid blev behandlet, ønskede vi fra socialistisk folkepartis side at få indføjnet en paragraf i bistandsloven om, at der i enhver kommune skulle oprettes et socialt forbrugerråd. Vi er derfor meget åbne og positive over for den tanke, der ligger i det forslag, vi behandler i

dag, og som er fremsat af Danmarks retsforbund.

Jeg er derfor også skuffet over, at § 1 har fået den udformning, den har, fordi der dér står, at det kun er, såfremt der fremsættes ønske om det, at kommunalbestyrelsen skal søge oprettet et sådant socialt forbrugerråd.

Når vi i sin tid ønskede det, og når vi stadig væk ønsker det, er det ud fra den betragtning, at det, der er sket med bistandsloven, er, at selv om den hed en decentral lov, er der samlet fantastisk meget central magt i den enkelte kommunalbestyrelse. Hvis forbrugerne ikke skal opleve det som noget fremmedgørende og umyndiggørende, er det vigtigt, at de får en egentlig indflydelse på den måde, det sociale system forvaltes på i de enkelte kommuner.

Vi fremsatte derfor også fra socialistisk folkepartis side året efter bistandslovens vedtagelse et forslag til ændring af den kommunale styrelseslov, hvori vi ville have forbrugerrådene indarbejdet.

Ingen af delene gik, og det gør dette her tilsyneladende heller ikke, og det er beklageligt. Til gengæld er det så glædeligt, at der efterhånden er så mange kommuner, som der er, hvor det faktisk er lykkedes at få oprettet et forbrugerråd. Jeg vil da i hvert fald forbedre på, at vi fra SFs side vil bruge dette forslags fremkomst til at få lejlighed til at undersøge i socialudvalget, hvor mange steder der er oprettet forbrugerråd, hvordan de er sammensat, og hvordan de fungerer de steder, hvor de er.

Jeg er nemlig lidt bekymret over den meget stramme form, retsforbundet vil give sammensætningen af disse forbrugerråd. Retsforbundet skriver i § 2, at de skal bestå af lokale grupper, foreninger og organisationer, som har deres arbejdsområde inden for det sociale område eller samarbejder i forhold hertil.

Vi har ovre fra den kant i verden, hvor jeg kommer fra, nemlig Århusområdet, gode erfaringer med, at det har været fællesorganisationen, der har stillet sig i spidsen for oprettelse af forbrugerråd. Vi ved, at de, der bruger det sociale system mest, er lønmodtagere, der har en tilknytning til fællesorganisationen og LO, og derfor har vi derovre været glade for, at initiativet ligesom er kommet derfra. Så er forbrugerrådet selvfølgelig blevet dannet ud over af fællesorganisationsre-

[Ebba Strange]

præsentanter af repræsentanter for personaleorganisationer og forældreorganisationer ved daginstitutioner og for andre organisationer, der har en særlig interesse i dette sociale område.

Jeg synes også, det er for snævert at sige, at rådet skal bestå af 9 medlemmer. Det kan være forskelligt fra kommune til kommune, hvor mange organisationer man synes det er rimeligt at lade være repræsenteret, og hvor stort rådet skal være. Vi har i Århus kommune gode erfaringer med at have et relativt stort råd og så til gengæld have nogle arbejdsopgaver delt ud i mindre underudvalg. Så hvis vi kunne få noget igennem om en lovforsigtelse til kommunerne om at lave disse forbrugerråd, hvad vi som sagt er meget positivt indstillet til fra SFs side, vil jeg godt være med til at bløde lidt op i de paragraffer, der herindefra meget stramt bestemmer, hvordan udvalgene skal være sammensat, og hvor mange medlemmer de skal bestå af.

Men som sagt: tanken er vi positive over for, og vi håber, vi kan udnytte udvalgsarbejdet til en fornuftig diskussion om problemet.

Tove Jørgensen (DKP):

DKP er i det store og hele positivt indstillet over for det lovforslag, som retsforbundet har fremsat. Jeg har undret mig lidt over, at socialministeren, hver gang der foreligger et forslag, hvor man indfører nogle retsprincipper, som skal være gældende for hele landet, kommer i harnisk og henholder sig til, at de enkelte kommunalbestyrelser selv skal bestemme. Det kan være meget godt, men vi har jo set den slags tilstande før i Danmark. Går vi tilstrækkelig langt tilbage, var der en tid, hvor herremanden havde hals- og håndret over bønderne i hvert enkelt område, og der er noget, der tyder på, at det i nogle tilfælde er det, man nu har overført til det sociale udvalg. Det er ikke ligefrem det, vi forstår ved nærdemokrati. Derfor er det nok nødvendigt med et pålæg til kommunerne om at oprette sådanne sociale forbrugerrådnævne.

Der er ikke sket ret meget i kommunerne, og det er få kommuner, der nu har fået nedsat sociale forbrugerråd. Ikke mindst i forbindelse med særforborgens udlægning, hvor man afskaffer både de lokale og de centrale

vejledende råd, hvor man afskaffer døve-, tunghøre- og blindenævne osv., er det nødvendigt, at kommunerne forpligtes til at oprette forbrugerrådnævne.

Jeg er ikke særlig tryk ved ministerens hensigter med disse råd og de retningslinjer, de skal arbejde efter. Man kan nu engang ikke dele problemerne op på den måde; der må være et sted, hvor tingene samles, og hvor man kan veje dem op mod hinanden. Som ministeren har fremlagt det, bliver det i hvert fald alt for afhængigt af det siddende politiske flertal.

Derimod er vi nok noget betænkelige ved retsforbundets forslag om at lave så snævre rammer for rådene, som også fru Ebba Strange var inde på det. Det gælder både dem, der skal sidde i rådene, og de snævre rammer, de skal fungere inden for. Det mener vi nu nok kan klares på andre måder, f. eks. ved at der oprettes sekretariater eller forretningsudvalg eller andre udvalg, som kan dele opgaverne op imellem sig.

Det er vigtigt, at de organisationer, der virkelig ønsker det, også kan tilslutte sig at bidrage med hver deres erfaringsområde på dette felt.

Jeg er enig med fru Yvonne Herløv Andersen i, at der er en risiko for, at det kan udvikle sig til at være narresutter, og det kan det også gøre, selv om man laver det som et pålæg. Det kan give kommunerne en forpligtelse til at oprette nogle pseudoorganer, som ikke får nogen indflydelse, og det er selvfølgelig ikke meningen.

Men jeg synes alligevel, det må være vigtigt, at man får denne pligt for kommunerne til at få oprettet forbrugerråd, og vi er meget positive over for det, også med hensyn til, at kommunalbestyrelserne skal være forpligtede til høring af de nævnte organer.

Vi kan love en positiv udvalgsbehandling af lovforslaget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti mener ikke, det er nødvendigt at ændre »kommunerne kan« til et »kommunerne skal«, men vi vil meget gerne være med til i udvalget at finde ud af, hvor mange steder det er blevet nægtet at oprette forbrugerråd, altså om man ved noget om, hvor det har været umuligt at trænge igennem med det. Der er altså muligheder

[Inger Stilling Pedersen]

for at komme igennem i dag, og midt i en kommunal valgkamp, hvor man lover så meget, kan man jo også prøve at sikre sig en mulighed for at blive hørt på dette område.

Vi mener altså ikke, at loven bør ændres nu.

Tyroll (VS):

Vi vil gerne fra venstresocialisternes side medgive, at der er behov for en kontrol med den bistandslov, der blev indført, og som vi har været modstandere af på grund af dens meget omfattende skønsprincip og dermed den meget ringe sikring, der er for den enkelte, som skal modtage ydelser efter bistandsloven.

Men når jeg har sagt det, må jeg også sige, at vores betænkeligheder i forbindelse med oprettelse af sådanne forbrugerråd går på, hvis de udelukkende ligesom skal være med til at legitimere de rammer, der lægges for de ydelser, som gives af de sociale udvalg rundt omkring, og skal være med til at udforme de forskellige rammer, sådan som der er lagt op til det i forslaget.

Det, der er sagen med bistandsloven, er, at den er blevet forberedt i det, der af en ordfører blev kaldt de glade tressere, men til gengæld er den også en slags harmonikalov, som giver mulighed for at indskrænke omfanget af de sociale ydelser, når man går ind i en kriseperiode, og lægge andre rammer for ydelserne i de enkelte udvalg, end man ville have gjort, hvis der havde været lidt flere midler.

I dette forslag fra retsforbundet accepterer man desværre disse betingelser i dette kapitalistiske system, som ikke er i stand til at sikre indbyggerne, ikke er i stand til at sikre arbejdet, ikke er i stand til at sikre de nødvendige sociale goder til alle i samfundet.

Vi kan se, hvordan man i bemærkningerne siger, at der, i en tid hvor samfundets ressourcer på grund af mindre økonomisk vækst og stor arbejdsløshed er begrænsede, er særlig baggrund for oprettelse af forbrugerråd, da disse vil kunne medvirke til bedst mulig udnyttelse af de midler, samfundet kan afse på det sociale område. Det vil sige, man accepterer disse tilbagevendende kriseforhold. Vi kan ikke acceptere, at man underlægger nogle sociale brugerråd disse betingel-

ser, som er uacceptable for dem, der bliver ramt af de sociale misforhold i dette system.

Når det i forslaget siges, at man skal yde en vejledning med hensyn til udformning af rammerne inden for den sociale forvaltnings muligheder, de retningslinjer, der er begrænsede af, hvad kommunalbestyrelsen og det sociale udvalg finder der kan ydes, er det, man lægger op til med dette forslag faktisk, at disse forbrugerråd skal være med til at udarbejde de interne cirkulærer, som skal fungere i de enkelte kommuner i dag, og med til undervejs efter et års udvikling i den økonomiske beholdning i kommunerne at ændre disse cirkulærer, ændre de betingelser, der er for at opnå ydelser i den enkelte kommune.

Jeg synes, man i højere grad skulle forlange fuld åbenhed omkring disse interne cirkulærer, for sagen er jo, at der er adskillige socialborgmestre rundt omkring, som lægger op til, at der skal være tavshedspligt, og at de enkelte medarbejdere ikke må give oplysninger videre om, hvad det er for bestemmelser, der findes i de interne cirkulærer. Det mener vi der kunne være anledning til at sørge for, at de forskellige organisationer og fagbevægelsen og andre, der er til stede rundt omkring i kommunerne, har lejlighed til at kigge på disse interne cirkulærer, har lejlighed til at følge med i de hyppige ændringer, som bliver foretaget i disse interne cirkulærer i løbet af et år, og at de så, med baggrund i de problemer som deres medlemmer har inde på livet, har mulighed for at gå i rette med de forskellige manipulationer, der finder sted dér, og den forvaltning af skønsprincippet, som finder sted i de enkelte kommuner. Det ville give interesseorganisationerne mulighed for at slå igennem over for disse udviklinger, og det ville give en mere reel markering af, hvad det egentlig er, der foregår.

Men dette forslag finder vi i højere grad skal være med til at legitimere disse retningslinjer, direkte skal inddrage de forskellige organisationer – endda en begrænset del af dem; man har ikke nævnt fagforeningerne f. eks. – i udformningen af disse interne cirkulærer. Det kan vi ikke medvirke til, vi mener, der skal ske væsentlige ændringer med dette forslag, hvis vi skal kunne medvirke til at gennemføre denne narresut, som det har været omtalt som tidligere.

[Alice Hedegaard]

Alice Hedegaard (DR):

Min store, dybtfølte tak kan kun lige ramme fru Ebba Strange og fru Tove Jørgensen, og så vil jeg ikke sige tak til flere.

Jeg vil heller ikke føje mange ord til de skrevne bemærkninger i lovforslaget, men blot understrege et par ting, som jeg finder det væsentligt at fremhæve.

Et socialt forbrugerråd er en samling mennesker, der søger at øve indflydelse på de retningslinjer, som styrer tildelingen af bistand, og som søger at vejlede de mennesker, som på grund af misforstået modvilje imod at modtage hjælp ingen hjælp får. Retsforbundet er vidende om, at nogle kommuner allerede har oprettet sociale forbrugerråd, men vi mener, at den ret, kommunen har til dette, ikke udnyttes tilstrækkeligt. Måske fordi nogle politikere frygter, at disse råd skal tage sig af klager fra bistandskontorets klienter mod embedsmænds behandling af deres sag. Det er imidlertid ikke tilfældet.

Vi mener, forbrugerrådene er en så vigtig hjælp både for den enkelte borger og for administrationen, at man bør pålægge kommunerne at oprette forbrugerråd. Det er vigtigt, at disse sammensættes som skitseret i forslaget, bl. a. for at forhindre, at de bliver politiske i deres sammensætning, eller at det bliver politiske partier, som udpeger rådernes medlemmer.

Vi mener desuden, at kommunalbestyrelsen kan få stor hjælp fra disse grupper, idet de vil kunne udføre en del af det opsøgende arbejde, bistandsloven pålægger den at udføre, forudsat at gruppen bliver så repræsentativt sammensat, som vi har foreslået. At rådernes medlemmer kan beskæftige sig med konkrete personsager, er jo udelukket ifølge et cirkulære fra socialministeren af 15. august 1975, men det hindrer ikke de repræsenterede organisationer eller deres repræsentanter aktivt at deltage som bisidder i konkrete sager, såfremt klienten selv ønsker det. Mange klienter kender ikke deres rettigheder, men vil ved henvendelse til forbrugerrådet kunne få hjælp. Der findes jo et stort antal mennesker, der enten ikke bryder sig om at henvende sig til myndighederne, eller som af en eller anden grund har svært ved at fremlægge deres sag, så de bliver forstået på bistandskontoret. For dem ville det være en stor hjælp med en bisidder. Foreningen SR-

Bistand, som garanteret er upolitisk, yder en stor og prisværdig hjælp til folk, der anmoder om denne hjælp til selvhjælp.

Retsforbundet mener desuden, at de i befolkningen voksende ønsker om nærdemokrati og medindflydelse i høj grad burde tilskynde til oprettelse af sociale forbrugerråd i alle kommuner. Da forbrugergrupperne endvidere vil blive dem, der bedst kan opsamle viden om afstanden mellem bistandslovens smukke intentioner og den måske knap så smukke virkelighed, vil de kunne blive informationscentraler for lovgivningen.

Jeg håber på, at der bliver et positivt udvalgsarbejde, selv om jeg godt kan se, der ikke er så forfærdelig meget at arbejde på: det var jo ikke ret mange partier, der var positive. En narresut – ja, det kan da godt være, der er en risiko for det, men på den anden side – hvis man ikke forsøger det, kan man jo ikke vide, hvor mange narresutter der bliver ud af det; det er vel også lidt afhængigt af, hvilken kommune det er i. Der er blevet påtalt, at 9 medlemmer skulle være for få. Det er nok også afhængigt af kommunens størrelse. Vi vil da meget gerne udvide det, hvis det skal komme an på det, men det er jo heller ikke rart, hvis rådet bliver så stort, at det er ude af stand til at arbejde.

Til fremskridtspartiet vil jeg sige, at det skulle gerne være gratis, så forslaget skulle sådan set kunne få tilslutning fra fremskridtspartiet.

Venstre siger, det vil begrænse det kommunale styre. Det mener jeg bestemt ikke, for det skal jo kun være vejledende; det er jo ikke meningen, forbrugergrupperne skal sidde og bestemme, hvad der skal foregå.

Jeg håber som sagt på, at udvalgsarbejdet kan give nogle resultater, der kan bedre forholdene.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse